

Predikuje věk, pohlaví, partnerská harmonie rodičů a náboženské založení vysokou sexuální nestálost?

Teoretická část:

Sexuální nestálost je multifaktoriálně podmíněným jevem. Z psychologického hlediska znamená tendenci k častému střídání sexuálních partnerů, jejich náhodný výběr bez hlubšího citového vztahu (Hartl & Hartlová, 2010). Tato tendence může vést k psychickému stresu, vztahovým problémům a zvýšenému riziku sexuálně přenosných nemocí.

Rodinné prostředí hraje klíčovou roli při formování partnerských vzorců v dospělosti (Amato & Keith, 1991). Děti z harmonických rodin obvykle získávají pozitivní modely partnerského chování, které je vedou k stabilnějším vztahům. Naopak disharmonické rodinné prostředí, charakterizované konflikty a emoční nestabilitou mezi rodiči, může vést ke zvýšené pravděpodobnosti problémového partnerského chování, včetně sexuální nestálosti.

Dalším významným faktorem je náboženská založenost. Náboženství a duchovní přesvědčení slouží jako významný sociální regulátor sexuálního chování, který formuje hodnoty jedince směrem k sexuální zdrženlivosti a stabilitě v partnerských vztazích (Regnerus, 2007). Výzkumy ukazují, že silná náboženská identita je spojena s menší pravděpodobností rizikového sexuálního chování a vyšší stabilitou partnerských vztahů.

Věk je dalším důležitým faktorem ovlivňujícím sexuální nestálost. Se zvyšujícím se věkem dochází zpravidla k poklesu impulzivity a zvýšení stability partnerských vztahů, což souvisí jak s psychologickým dozráváním, tak se sociálními očekáváními (Twenge et al., 2017). Mladší jedinci jsou častěji experimentální a impulzivní, což může vést ke zvýšené sexuální nestálosti.

Pohlaví rovněž hraje roli v odlišných vzorcích sexuálního chování. Evoluční teorie (Buss, 1995) a sociokulturní výzkumy poukazují na to, že muži a ženy mají různé strategie partnerského chování, kdy muži bývají obecně více otevření krátkodobým sexuálním vztahům, zatímco ženy upřednostňují stabilní a dlouhodobější partnerské vazby. Interakce pohlaví s dalšími faktory, například harmonií rodinného prostředí, může být specifická a zasluhuje hlubší analýzu.

Analytická část:

Práce vychází z datasetu, který lze naléznout na tomto odkazu: <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/pmlab/>. Šetření se zúčastnilo 355 respondentů. Po zhodnocení, ale z hlediska rozmanitosti odpovědí na otázky byli 3 respondenti vyloučeni. Šetření je tedy uskutečněno s 352 respondenty.

Cílem bylo ověřit, zda prediktory jako věk, pohlaví, náboženská založenost a partnerská harmonie rodičů může predikovat pravděpodobnost, že jedinec bude vykazovat vysokou sexuální nestálost. K ověření prediktorů byla použita binomiální logistická regrese, která se používá k predikci pravděpodobnosti výskytu určitého jevu (v mém případě sexuální

nestálost) na základě nezávislých proměnných; věk, pohlaví, náboženská založenost a partnerská harmonie vztahu.

Operační definice proměnných

Sexuální nestálost zde byla zvolena jako závisle proměnná (1 = vysoká, 0 = nízká), která byla získána pomocí mediánu a vytvořena jako dichotomická proměnná.

Dále byly zahrnuty 4 prediktory (nezávisle proměnné):

- Pohlaví 0 = žena, 1 = muž
- Věk – kardinální proměnná
- Skór ze subškály „Moji rodiče mají dlouhodobě harmonický vztah.“
- Skór ze subškály „Jsem nábožensky založený člověk.“

Z následující tabulky č.1 je patrné, že náš model je statisticky významný ($\chi^2(8) = 263$; $p < 0,001$) a vysvětluje přibližně 60,2 % variability v sexuální nestálosti ($R^2 = 0,602$). Konkrétně ze všech sledovaných proměnných se statisticky významné ukázaly proměnné:
- Partnerská harmonie rodičů ($p < 0,001$, Waldova statistika = 57,18)
- Náboženská založenost ($p < 0,001$, Waldova statistika = 65,61)

To znamená, že u respondentů, kteří vnímají vztah svých rodičů jako harmonický a u respondentů nábožensky založených je výrazně nižší pravděpodobnost sexuální nestálosti. Naopak proměnná **věk** se pohybuje na hranici významnosti ($p = 0,071$), což naznačuje pouze trend, ale ne zcela průkazný vliv na sexuální nestálost. Proměnná **pohlaví** ($p = 1,000$) a všechny interakční efekty nejsou statisticky významné a jejich hodnoty η^2 jsou zanedbatelně nízké, což znamená, že tyto proměnné či jejich kombinace nijak statisticky významně neovlivňují sexuální nestálost.

Regresní koeficienty:

Věk ($\beta = -0,0368$, $\text{Exp(B)} = 0,964$; $p = 0,104$):

Není statisticky významným prediktorem v tomto komplexním modelu, ale hodnota Exp(B) naznačuje mírný pokles pravděpodobnosti sexuální nestálosti s rostoucím věkem (přibližně o 3,6 % za každý další rok).

Pohlaví ($\beta = 0,1047$, $\text{Exp(B)} = 1,110$; $p = 1,000$):

Tato proměnná neukázala významný vliv na závislou proměnnou, koeficient naznačuje pouze mírnou změnu pravděpodobnosti, která není statisticky průkazná.

Interakce (náboženská založenost $\times$ partnerská harmonie $\times$ pohlaví):

Interakční termíny jsou statisticky nevýznamné, ale samostatně jsou tyto proměnné vysoce relevantní zejména partnerská harmonie rodičů a náboženská založenost.

Tabulka č.1: Výsledky testování prediktorů logistické regrese

Proměnná	Waldův χ^2	df	p	Statistická významnost
Věk	3,26	1	0,071	Hraniční
Náboženská založenost	65,61	1	<0,001	Ano
Partnerská harmonie rodičů	57,18	1	<0,001	Ano
Pohlaví	0	1	1	Ne
Nábož. založenost × harmonie rodičů	0	1	1	Ne
Nábož. založenost × pohlaví	0	1	1	Ne
Harmonie rodičů × pohlaví	0	1	1	Ne
Nábož. založenost × harmonie rodičů ×	0	1	1	Ne
Ukazatel	Hodnota			
Chi-square (χ^2)	263			
Stupně volnosti (df)	8			
Nagelkerkeho R^2	0,602			
LogLikelihood	-87,089			
Akaikeho informační kritérium (AIC)	192,177			
Bayesovo informační kritérium (BIC)	225,979			
Deviance	174,177			
Chi-squared/DF	0,496			
Věk (Waldův χ^2)	3,26			
Náboženská založenost (Waldův χ^2)	65,61			
Partnerská harmonie rodičů (Waldův χ^2)	57,18			
Pohlaví (Waldův χ^2)	0			
Interakce (Waldův χ^2)	~0,00			

Dále jsem zkusila dát pouze prediktory jako je partnerská harmonie rodičů a věk: Model jako celek je statisticky významný – $X^2(2) = 205$, $p < 0.001$. Dále model vysvětluje **43,4 % rozptylu v závisle proměnné**. U těch, kteří vnímají harmonii rodičů je pravděpodobnost nestálosti až o 98% menší. **Harmonie rodičů ($\text{Exp}(B) = 0.0197$)** → Ti, kdo vnímají harmonii mezi rodiči, mají cca **50× nižší šanci** na vysokou sexuální nestálost. S každým rokem věku pravděpodobnost sexuální nestálosti mírně klesá ($\text{Exp}(B) = 0.96$) o cca **3,6 %**

Tabulka č.2 prediktory harmonický vztah rodičů a věk

Model Results

Model Fit

R ²	Adj. R ²	df	X ²	p
0.434	0.430	2	205	<.001

[4]

Additional indices

Info	Model Value	Comment
LogLikelihood	-133.25	
AIC	272.49	Less is better
BIC	283.98	Less is better
Deviance	266.49	Less is better
Residual DF	337	
Chi-squared/DF	1.03	Overdispersion indicator

Omnibus tests

	X ²	df	p	η^2
partnerska_harmonie_rodicu	202.02	1	<.001	0.4289
Věk	4.96	1	0.026	0.0105

Parameter Estimates (Coefficients)

Name	Effect	Estimate	SE	Exp(B)	Exp(B) 95% Confidence Intervals		z	p
					Lower	Upper		
(Intercept)	(Intercept)	0.3935	0.1747	1.4822	1.05253	2.0873	2.25	0.024
partnerska_harmonie_rodicu1	1 - 0	-3.9284	0.3591	0.0197	0.00973	0.0398	-10.94	<.001
Věk	Věk	-0.0372	0.0171	0.9635	0.93185	0.9963	-2.18	0.029

Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=518>

Následně mě zajímalo, co se stane, když jsem zkusila dát pouze prediktory věk a náboženská náklonnost. Ukázalo se, že model jako celek je statisticky významný ($X^2(2) = 66.8$, $p < 0.001$) a vysvětlil 14,8 % variability závisle proměnné. Nábožensky založení lidé mají nižší pravděpodobnost sexuální nestálosti až i 91,6 %. Věk v tomto modelu nevyšel jako statisticky významný prediktor ($p = 0.243$).

Tabulka č.3: Prediktory náboženské založenosti a věku

Model Results

Model Fit

R ²	Adj. R ²	df	X ²	p
0.148	0.143	2	66.8	<.001

[4]

Additional indices

Info	Model Value	Comment
LogLikelihood	-192.42	
AIC	390.83	Less is better
BIC	402.19	Less is better
Deviance	384.83	Less is better
Residual DF	323	
Chi-squared/DF	1.00	Overdispersion indicator

Omnibus tests

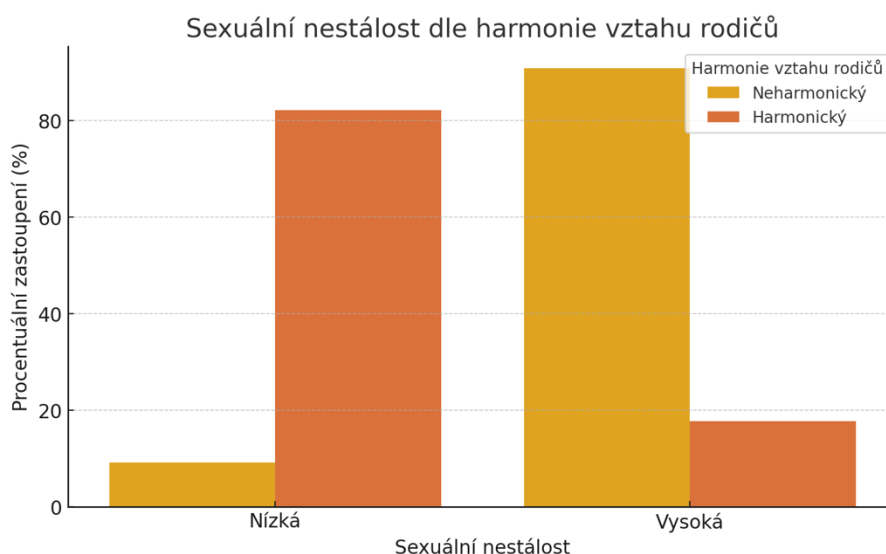
	X ²	df	p	η ²
Věk	1.39	1	0.238	0.00308
nabozensky_zalozen	64.06	1	<.001	0.14184

Parameter Estimates (Coefficients)

Name	Effect	Estimate	SE	Exp(B)	Exp(B) 95% Confidence Intervals		z	p
					Lower	Upper		
(Intercept)	(Intercept)	-0.8164	0.1889	0.4420	0.3053	0.640	-4.32	<.001
Věk	Věk	-0.0155	0.0133	0.9846	0.9592	1.011	-1.17	0.243
nabozensky_zalozen1	1 - 0	-2.4799	0.3777	0.0838	0.0400	0.176	-6.57	<.001

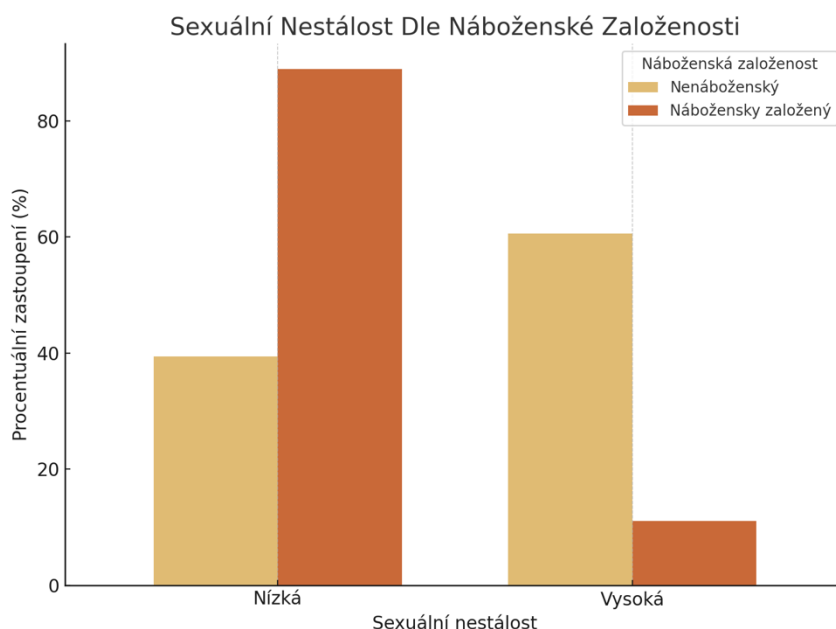
Pro lepší představu jsem vytvořila sloupcový graf procentuálního zastoupení sexuální nestálosti podle vnímané harmonie vztahu rodičů, kde můžeme vidět, že nízká sexuální nestálost výrazně častěji vyskytuje u těch, kteří zažili harmonické prostředí rodičů.

Graf č.1

Graf č.2 nám znázorňuje sexuální nestálosti dle náboženské založenosti, kdy nenáboženští jedinci častěji vykazují sexuální nestálost (60,6 %). Nábožensky založení jedinci mají výrazně nižší zastoupení pouze 11,1 %. Naopak nízká sexuální nestálost je u nábožensky založených jedinců zastoupena v 88,9 % případů.

Graf č.2

Závěrem je, že sexuální nestálost není náhodný jev, ale je významně ovlivňována specifickými psychologicko-sociálními faktory. Binomická logistická regrese potvrdila, že mezi klíčové prediktory patří **vnímaná harmonie vztahu rodičů a náboženská založenost**. Oba tyto faktory vykazovaly silný ochranný vliv – respondenti, kteří vnímali vztah svých rodičů jako harmonický, měli **až 50× nižší pravděpodobnost vysoké sexuální nestálosti**, a **nábožensky založení** jedinci vykazovali **o více než 90 % nižší pravděpodobnost** tohoto chování oproti nenáboženským.

Dále se ukázalo, že s **věkem** mírně klesá pravděpodobnost sexuální nestálosti, přičemž **pohlaví samo o sobě nebylo významným prediktorem**, i když v některých modelech interagovalo s harmonií vztahu rodičů – u žen byl ochranný efekt harmonie vztahu silnější.

Tyto závěry podporují teoretické rámce založené na **modelování vztahového chování v rodině** (Amato & Keith, 1991), jakož i na **roli náboženských norem** v oblasti sexuálního chování (Regnerus, 2007). Zároveň poskytují praktické implikace pro oblast výchovy, psychologického poradenství a sexuální edukace.

Literatura:

Amato, P. R., & Keith, B. (1991). Parental divorce and the well-being of children: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 110(1), 26–46.

Buss, D. M. (1995). Evolutionary psychology: A new paradigm for psychological science. *Psychological Inquiry*.

Regnerus, M. D. (2007). *Forbidden Fruit: Sex and Religion in the Lives of American Teenagers*. Oxford University Press.

Twenge, J. M., Sherman, R. A., & Wells, B. E. (2017). Declines in sexual frequency among American adults. *Archives of Sexual Behavior*, 46(8), 2389–2401.

Weaver, A. D., et al. (2011). Personality and sexual compulsivity: The role of impulsivity and sensation seeking. *Personality and Individual Differences*.